

HALIKKO, JOENSUU

Kaivaus rautakautisella löytöpaikalla

Elina Saloranta 1990

## HALIKKO, RIKALA, KIHINEN; HALIKKO RIKALA; HALIKKO JOENSUU

Pk 2021 08 HALIKKO

x = 6698 64 - 6698 72

y = 448 16 - 449 20

z = 15 - 28 m mpy

Rautakautisen asuinpaikka-alueen kaivaus

Museovirasto/esihistorian toimisto

Kaivauksenjohtaja: Huk Elina Saloranta

Vuonna 1989 rantaradan oikaisulinjalla suoritetuissa koekaivauksissa esiin tulleilla likamaa-alueilla suoritettiin kaivaukset. Rautatielinjaukselle avattiin yhteensä viisi kaivantoa. Ensimmäisestä kaivannosta Rikalan Kihisissä löydettiin rautakautinen asuinpaikka. Paikalla voitiin havaita jälkiä yhdestä tai useammasta rakennuksen pohjasta.

Kaivaustasoista saatiin esiin paalunjälkiä, kivetty nokinen "seinämä" (mahdollisesti piha-aidan jäännös), jätekuoppa sekä kivetty, halkaisijaltaan 3.40 m laajuinen pyöreä rakennuksen pohja (?), jonka E-laitaan liittyi kivetty tulisija.

Löydöstö käsitti savitiivisten paloja, palaneen saven muruja, rautakauden tyyppistä keramiikkaa, josta ainakin yksi pala voidaan kuvioinnin perusteella ajoittaa viikinkiajalle, savikiekon katkelmia, kaksi lasimassahelmeä, kuutiokivi, rautanauloja sekä epämääräisiä rautaesineiden katkelmia.

Kaivauksen yhteydessä havaittiin kaivannon viereisellä kalliolla neljä kuppia.

Neljästä muusta kaivannosta ei löydetty selviä merkkejä rautakautisesta asutuksesta. Oletetusta markkinapaikasta Joensuun pellolla ei saatu viitteitä.

Vuonna 1989 otetut fosforinäytteet analysoitiin. Suurimmat fosforipitoisuudet esiintyivät juuri tutkituilla alueilla Kihistenmäen S - SW -rinteen alapuolella sekä Joensuussa Halikonjoen rantatörmän yläpuolella.

Löydöt: KM 25923: 1 - 717, KM 25924: 1 - 24, KM 25925: 1 - 8

Ajoitus: Myöhäinen rautakausi (viikinkiaika ?)

Tutkitun alueen laajuus: Yht. 980 m<sup>2</sup>

Tutkimuskustannukset: Valtionrautatiet 770 500 mk, käytetty 311 355 mk

Tutkimusraportti: E. Saloranta museoviraston esihist. tston top. ark.

SISÄLLYSLUETTELO	sivu
ARKISTOTIETOJA	2
1. JOHDANTO	3
2. MENETELMÄT	4
3. HAVAINNOT JA TULKINNAT	4
Liitteet	
Peruskartta 1:20 000	6
Yleiskartta 1:500	7
Pinta- ja pohjavanituskartta 1:50	8
Negatiivit 83587 - 90	9

## ARKISTOTIETOJA

### Kaivausalue 4

Kunta: Halikko

Tila: Joensuu 1:60, omist. Joensuun kartanot, os. Salo, p. konttori  
924-2981, tilanhoitaja P. von Knorring, p. kotiin 924-2985

Sijainti: Maanmittaushallituksen peruskarttalehti 2021 08

x = 6698 64

y = 449 20

z = 15 m mpy

Aikaisemmat tutkimukset: H: Poutiainen, Perniö - Piikkiö  
radanoikaisulinjan inventointi 1988;  
E. Saloranta: Halikon Rikalan Kihisten ja  
Halikon Joensuun koekaivaukset 1989

Aikaisemmat löydöt: KM 25043 : 1 - 60

Kaivauslöydöt: KM 25924 : 1 - 24

Kertomukseen liittyvät kartat: Ote peruskartasta 2021 08 1 : 20 000  
Yleiskartta 1 : 500 (kartta n:o 1)  
Pinta- ja pohjavaaituskartta 1 : 50  
(kartta n:o 2)

Kertomukseen liittyvät negatiivit: ff 83587 - 83590

## 1. JOHDANTO

Museoviraston esihistorian toimiston määräyksestä suoritettiin kaivaus rautakautisella löytöpaikalla Halikon Joensuussa 3. 9. - 14. 9. 1990. Kaivaus suoritettiin rantaradan oikaisulinjauksen vuoksi. Ratalinjalla kaivettiin myös kaksi muuta kohdetta Halikon Rikalan Kihisissä ja Halikon Rikalassa. Molemmista kohteista on tehty erilliset raportit (E. Saloranta, Halikko Rikala Kihinen, kaivauskertomus 1990; E. Saloranta, Halikko Rikala, kaivauskertomus 1990).

Tutkimuksiin oli vuoden 1990 osalta varattu yhteensä 614 500 mk. Vuoden 1989 tutkimuksesta oli rahoja säästynyt 156 000 mk, jotka olivat käytettävissä vuonna 1990. Varoja käytettiin yhteensä 311 355 mk.

Kaivauksen johtajana toimi huk Elina Saloranta ja piirtäjänä fil. yo Marja Sipilä. Kaivajina oli viisi salolaista ja halikkolaista työtöntä.

Jälkitöihin varattiin kyseisen kohteen ja kahden em. kohteen osalta yhteensä kolme kuukautta ajalla 1. 10. - 31. 12. 1990.

Tutkimuskohde sijaitsee Halikon keskustassa Turku - Helsinki -rautatien varressa, Halikonjoen yli johtavan rautatiesillan vieressä, Joensuun kartanon pellolla. Kohdetta rajaavat N-suunnassa kuusiaita ja sen takainen rautatie, E-suunnassa peltoaukea jatkuu kartanoon vievään koivukujaan asti, S-suunnassa peltoaukea jatkuu valtatie 1:een saakka. W-suunnassa kohde rajoittuu Halikonjokeen ja sen yläpuoliseen rantatörmään. (Kartta n:o 1.)

Kohde tutkittiin, koska paikalta oli vuonna 1988 inventoinnissa löytynyt rautakauden tyyppisiä saviastian paloja sekä savitiivisten paloja (H. Poutiainen, Perniö - Piikkiö radanoikaisulinjan inventointi 1988). Vuoden 1989 koekuopituksessa tuli esiin viidestä vierekkäisestä koekuopasta likamaakerros. Yhdestä koekuopasta löytyi rautakauden tyyppisen saviastian pala. Useista koekuopista sekä pellon pinnalta löytyi palanutta savea (ks. E. Saloranta, Halikko Rikala Kihinen ja Halikko Joensuu, kaivauskertomus 1989). Perimätiedon mukaan alueella on ollut keskiaikainen, mahdollisesti vanhempikin markkinapaikka.

## 2. MENETELMÄT

Kyntökerros poistettiin kaivinkoneella n. 400 m<sup>2</sup> laajuiselta alueelta 20 - 25 cm:n syvyydeltä. Sen jälkeen kohde päälutettiin 2 x 2 metrin ruutuihin pääilmansuuntien mukaan. Mittauksissa käytettiin vuoden 1989 koordinaatistoa. Tuolloin mittaukset oli tehty teodoliitilla. Pohjoissuunta oli määritetty kompassilla. Korkeuspisteenä käytettiin VR:n korkeuspistettä n:o 286 rautatiesillan reunassa, jonka korkeus on 15.944 m mpy. Siitä korkeus siirrettiin kaivausalueen reunassa olevalle kivelle, jota käytettiin kiintopisteenä. Sen korkeudeksi laskettiin 16. 944 m mpy. (Kartta n:o 1.)

Kuoritulle alueelle kaivettiin viisi 4 m<sup>2</sup> kokoista koeruutua edellisvuotisten koekuoppien kohdalle. Koeruutujen pintataso vaaittiin. Koeruudusta poistettiin maata 10 cm:n paksuisina kerroksina. Koska kaivetuissa tasoissa ei voitu havaita mitään rakenteita tai likamaavärjäytyksiä, niitä ei kuvattu eikä piirretty. Koeruutujen pohjataso vaaittiin (kartta n:o 2). Löydöt otettiin talteen neljännesruudun tarkkuudella ja niiden löytösyvyys mitattiin. Kaivannon vierestä pellon pinnalta esiin tulleet löydöt otettiin talteen. (KM 25924: 1 - 24.)

Kaivausalueesta piirrettiin yleiskartta 1: 500 (kartta n:o 1) sekä pinta- ja pohjavaaituskartta 1:50 (kartta n:o 2).

## 3. HAVAINNOT JA TULKINNAT

Kyntökerroksen alla peltomaa oli puhdasta. Mitään likamaa-alueita tai viitteitä rakenteista ei havaittu.

Vuoden 1989 koekuopituksessa esiintulleesta likamaa-alueesta ei voitu enää havaita selviä jälkiä. Kaivettaessa maaperä oli likamaaruutujen kohdalla ajoittain tummempaa savea sisältäen pieniä kiviä. Löytöjä tuli esiin vähäisestä käsittäen lähinnä palaneen saven muruja. Keramiikan paloja löytyi kolme, joista yksi oli selvästi rautakauden tyyppinen. Mitään rakenteita ei havaittu alimmissakaan kerroksissa.

Vuoden 1989 koekaivauksen yhteydessä alueelta otettiin fosforinäytteet, jotka analysoitiin vuonna 1990 Mikroliitti Oy:ssä (ks. E. Saloranta, Halikko Rikala Kihinen, kaivausraportti 1990, liite 5). Analyysin tuloksista ilmenee, että suurimmat fosforipitoisuudet keskittyvät juuri vuonna

1990 kaivetun alueen ympäristöön, pellon Halikonjoen puoleiseen reunaan.

Ottaen huomioon kyseiseltä pelloilta esiin tulleet vähäiset rautakauteen viittaavat löydöt on mahdollista, että alueella on rautakautinen asuinpaikka. Sen rakenteet eivät kuitenkaan osuneet kaivausruutujen kohdalle. Markkinapaikka ei kuitenkaan tullut kyseeseen, koska se laaja-alaisempana olisi osunut kaivausruutujen kohdalle. Myös esineitä olisi oletettavasti siinä tapauksessa löytynyt enemmän.

Kaivaustulokset eivät anna aihetta jatkotutkimuksiin.

Turussa 20. huhtikuuta

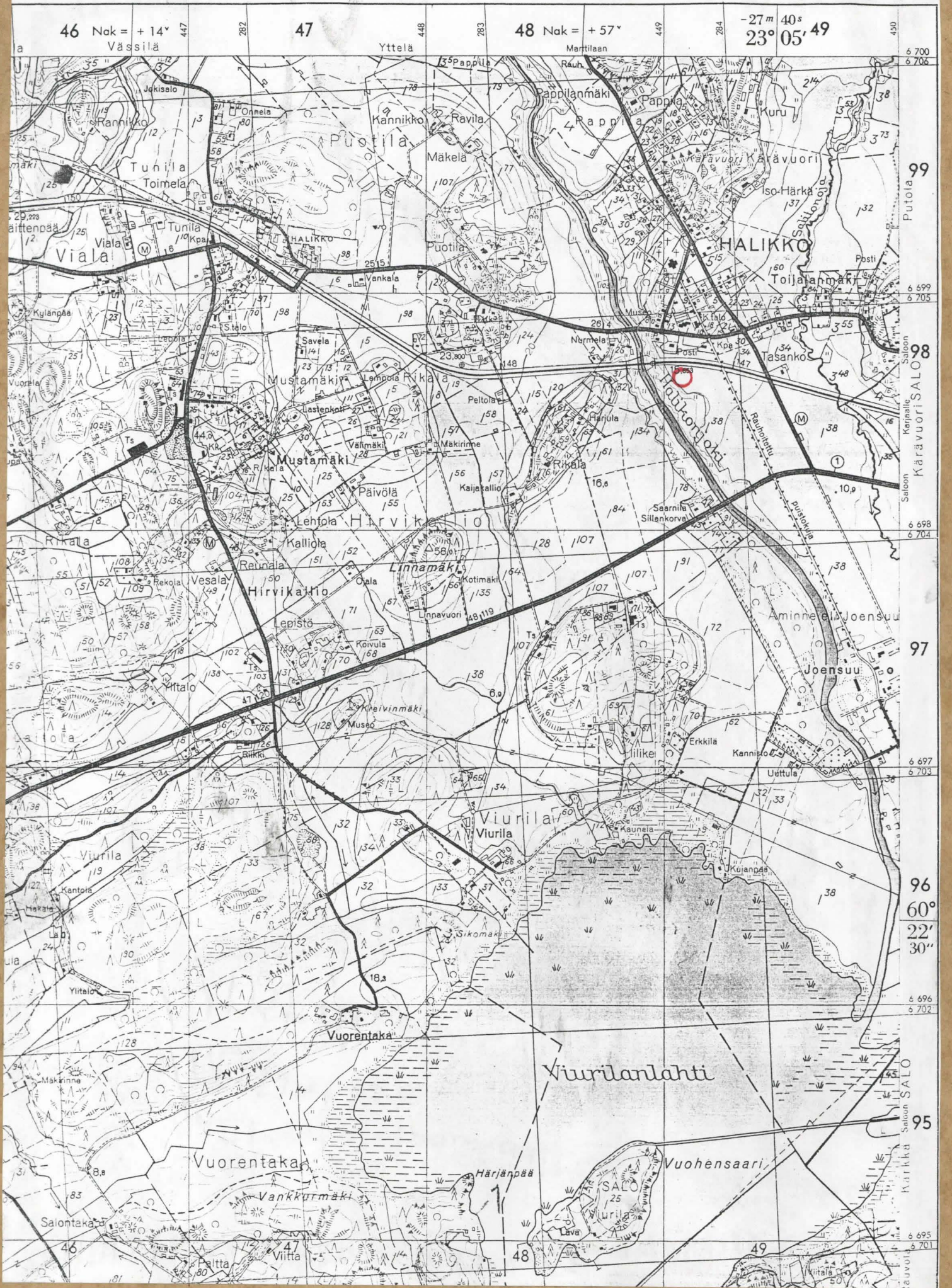


Elina Saloranta  
Huk  
Kaivauksen johtaja



○ = kaivausalue 4

Peruskartta 1:20000





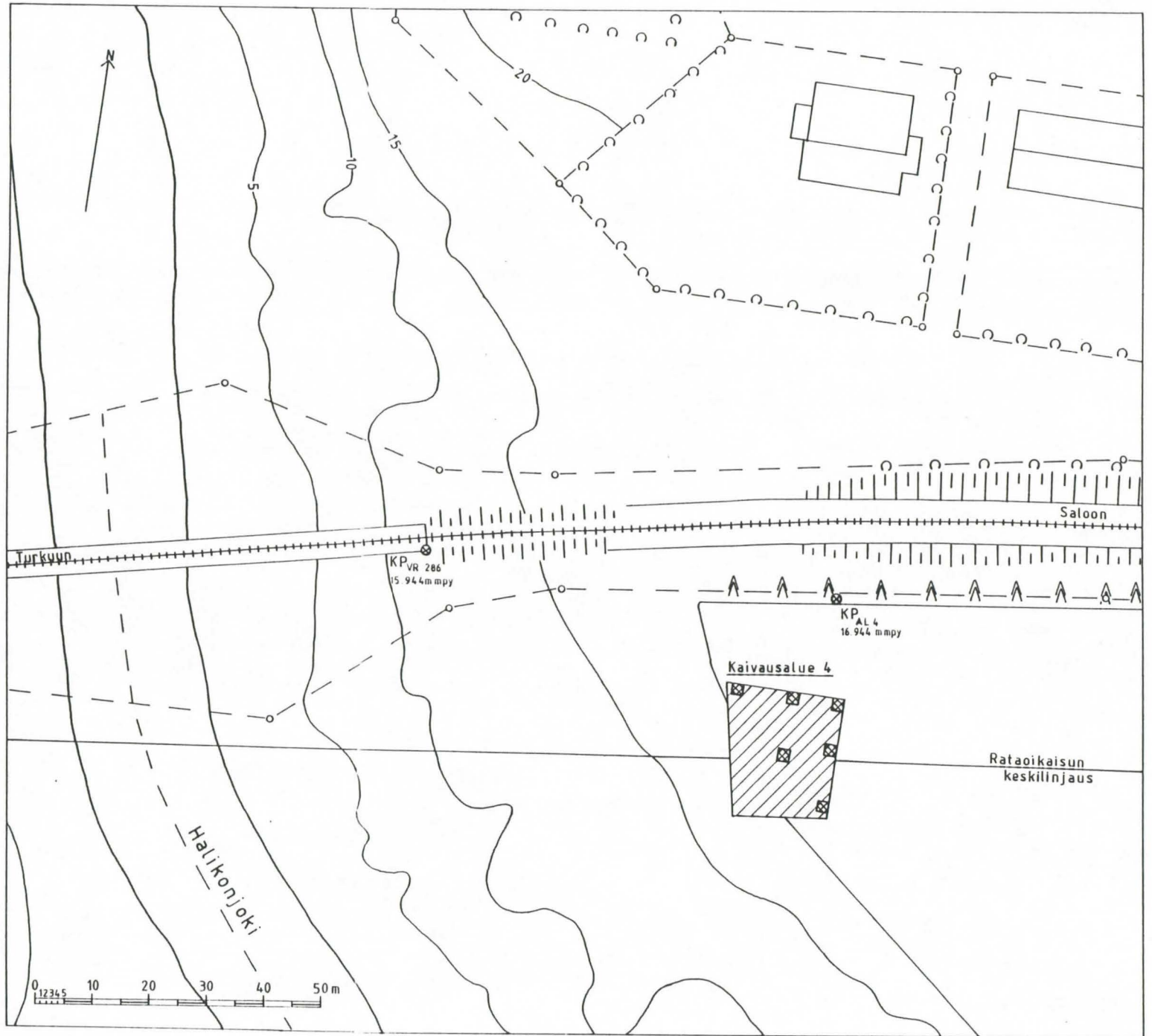
HALIKKO, JOENSUU  
1990 KARTTA NO 1  
KAIVAUSALUE 4  
YLEISKARTTA

MK 1:500

Karttapohja: VR:n Turku-Salo -radan peruspa-  
rannustyön linjaukset 1:2000

Kaivausjohtaja: E. Saloranta  
Piirtäjä: M. Sipilä

-  tasokaivausalue
-  alue, jolta pintamaa on poistettu



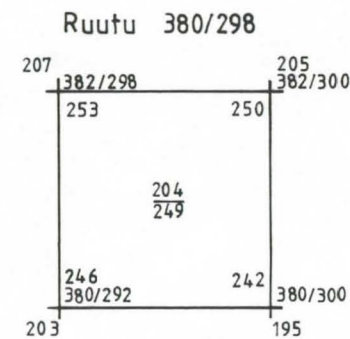
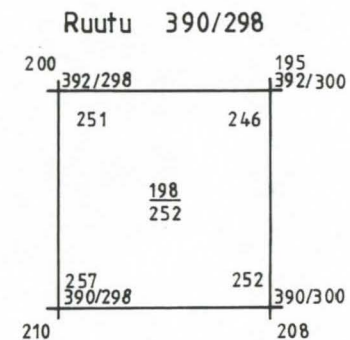
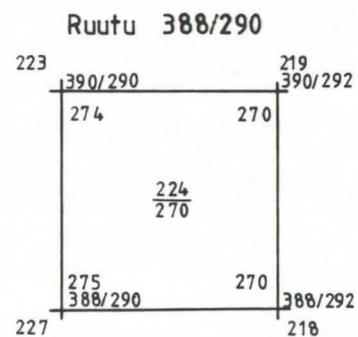
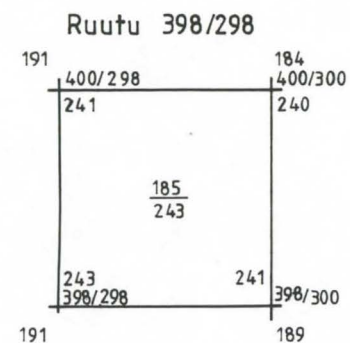
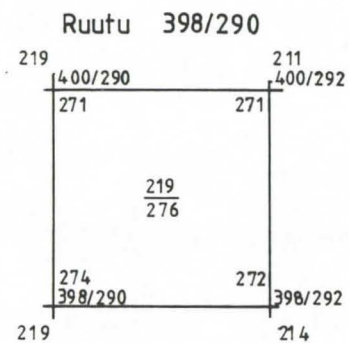
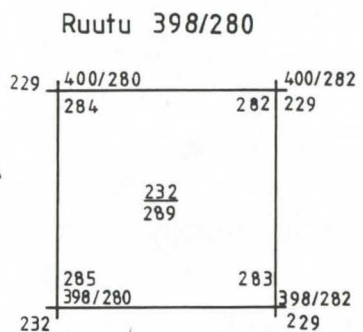
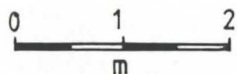
8

HALIKKO, JOENSUU  
1990 KARTTA NO 2

KAIVAUSALUE 4  
PINTA- JA POHJAVAAITUSKARTTA

MK 1:50  
KP 16.944 m mpy  
TL 113

Kaivausjohtaja: E. Saloranta  
Piirtäjä: M. Sipilä





83587

Yleistuva kaivausalueesta  
ennen kaivausta.  
Kuv. SE-suunnasta.  
E. Saloranta



83588

Työkuva. kaivinkone  
kuorimassa pintamaata.  
E. Saloranta



83589

Yleistuva pintamaan  
poiston jälkeen.  
Kuv. SE-suunnasta.  
E. Saloranta



83590

koeruu 390/298. Taso IV.  
Kuv. E. Saloranta.